

ΕΛΕΝΗ ΓΛΥΚΑΤΖΗ-ΑΡΒΕΛΕΡ
Απόμένα αυτά...

Συνομιλίες με τον ΜΑΚΗ ΠΡΟΒΑΤΑ
και την ΕΦΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΓΛΥΚΑΤΖΗ-ΑΡΒΕΛΕΡ

Από μένα αυτά...

Συνομιλίες με τον

ΜΑΚΗ ΠΡΟΒΑΤΑ

και την ΕΦΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Θέση υπογραφής δικαιούχου/ων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ντοκουμέντα-βιογραφίες * Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, *Από μένα αυτά...* * Συνομιλίες με τον Μάκη Προβατά και την Έφη Βασιλοπούλου * Διορθώσεις: Κώστας Σίμος * Φωτογραφίες: Αρχείο Ελένης Αρβελέρ * Σελιδοποίηση: Παναγιώτης Βογιατζάκης * Copyright® Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, Μάκης Προβατάς και Έφη Βασιλοπούλου, Αθήνα, 2021 * Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάρτιος 2023 * ΚΕΤ Ε032 * ΚΕΠ 130/23 * ISBN 978-618-07-0071-8

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069 * ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078 * ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 * ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55 * Web site: <http://www.patakis.gr>
• e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Μέ τα χάρια εζέν ουρανός
καί τα πόδια σκήτη

Κυνήγα ἀδράκοτη
τό ουερό σου

ἔγένη ἀρβελέρ

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ της Έφης Βασιλοπούλου	... 11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ του Μάκη Προβατά	... 15
<i>Από μένα αυτά...</i>	... 17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 αδημοσίευτα, 4 δημοσιευμένα ποιήματα της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ	... 133
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ	... 151

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

της Έφης Βασιλοπούλου

1993: Η χρονιά που για πρώτη φορά συνάντησα την Ελένη Αρβελέρ, όταν εκείνη ανέλαβε την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών κι εγώ, πολύ νέα τότε, εργαζόμουν ως Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου. Ένωσα δέος στην ανακοίνωση ότι μια διεθνούς κύρους προσωπικότητα, η πρώτη γυναίκα Πρύτανης του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, η σπουδαία Βυζαντινολόγος, έρχεται στην Ελλάδα και αναλαμβάνει να οδηγήσει το Κέντρο Δελφών σε έναν ελπιδοφόρο διεθνή προσανατολισμό, ώστε να ανταποκριθεί στο όραμα του ιδρυτή του, Κωνσταντίνου Καραμανλή. Από την πρώτη στιγμή, έδειξε τις εξαιρετικές ηγετικές και οργανωτικές ικανότητές της, κατευθύνοντας με δυναμισμό, συγκροτημένη σκέψη, αποφασιστικότητα και αποτελεσματικότητα τις εργασίες ενός απαιτητικού Διοικητικού Συμβουλίου. Ξεκινήσαμε τη συνεργασία και βαθιά επιθυμία μου ήταν να καταφέρω να ανταποκριθώ στις ευθύνες της θέσης μου και να κερδίσω την εκτίμηση και την εμπιστοσύνη της. Και όπως λέει η ίδια, «αν πιστέφεις πολύ σε κάτι και δουλέφεις πολύ γι’

αυτό, τότε σίγουρα θα τα καταφέρεις». Από τότε η Ελένη Αρβελέρ αποτέλεσε και αποτελεί για μένα πρότυπο ζωής.

2022: Είκοσι εννέα χρόνια συνεργασίας. Αισθάνομαι απίστευτη ευγνωμοσύνη για το πόσο τυχερή υπήρξα. Η Ελένη Αρβελέρ φώτισε όσους συνεργάστηκαν μαζί της με τις γνώσεις και την πολύχρονη εμπειρία της. Ήταν και είναι ένα μεγάλο ζωντανό σχολείο μάθησης, εξέλιξης, επαγγελματισμού και δημιουργίας. Μια ξεχωριστή προσωπικότητα, με απέραντη σοφία και γνώση, αυστηρή, αλλά δίκαια και συναισθηματικά γενναιόδωρη. Ο χαρακτήρισμός της στενής συνεργάτιδάς της, που μου έχει αποδώσει, αποτελεί τίτλο τιμής. Κατ' αυτό τον τρόπο προέκυψε και η συμμετοχή μου σ' αυτό το βιβλίο, το οποίο ανατροφοδότησε μία πληθώρα συναισθημάτων κι έγινε αφορμή να δημιουργηθεί μια σχέση εκτίμησης και φιλίας με τον Μάκη Προβατά.

Τον Οκτώβριο του 2021, μετά από μία συνέντευξη με την κυρία Αρβελέρ, ο Μάκης μου εξέφρασε την επιθυμία του να καταγραφούν σ' ένα βιβλίο οι σκέψεις της. Την ενημέρωσα, όπως κάνω πάντα, και μου είπε: «Αυτό ακριβώς το βιβλίο είχα σκεφτεί να το κάνουμε οι δυο μας. Με γνωρίζεις τόσα χρόνια, καλύτερα από τον καθένα». Με αιφνιδίασε. Της απάντησα: «Ευκαιρία να το κάνουμε τώρα μαζί με τον Μάκη». Ξεκινήσαμε, λοιπόν, τις συνομιλίες, και μετά τις πρώτες συναντήσεις γίναμε μια φιλική παρέα. Όταν την ακούγαμε να αφηγείται με λόγο λιτό και αληθινό, ταξιδεύαμε μαζί της. Ξεδίπλωνε

με μοναδικό τρόπο γεγονότα της πολυδιάστατης διαδρομής της, που κάποια από αυτά, ακόμη κι εγώ, τα άκουγα για πρώτη φορά. Ο λόγος της συναρπαστικής, ενώ η εντυπωσιακά αστείρευτη μνήμη της φέρνει στην επιφάνεια –και αποτυπώνει στο χαρτί– χωρίς δισταγμούς τα δικά της βιώματα, τη δική της αλήθεια.

Όλο το διάστημα των συνομιλιών μας, στις εκφράσεις του προσώπου της καθρεφτίζονταν τα συναισθήματά της. Πολλές φορές ήταν σκεπτική, άλλες πάλι γελούσε με την καρδιά της και πότε πότε θύμωνε και μας μάλωνε σαν να ήμασταν μαθητές. Όταν όμως περνούσε η ώρα, χωρίς να το καταλάβουμε, μας έλεγε: «Πώς πέρασε η ώρα, βρε παιδιά. Μεγάλη κουβέντα κάναμε και δεν το κατάλαβα καθόλου. Πότε θα ξανασυναντηθούμε;».

Ούτε κι εγώ, κυρία Αρβελέρ, κατάλαβα πώς πέρασαν σχεδόν τριάντα χρόνια συνεργασίας. Ο χρόνος κύλησε, αλλά οι στιγμές, τα έντονα συναισθήματα και οι δυνατός αναμνήσεις θα παραμείνουν για πάντα στην καρδιά μου πολύτιμος θησαυρός.

Ιανουάριος 2023

© Νάσος Καραμαλέγκος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

του Μάκη Προβατά

Η κάθε γενιά είναι τυχερή όταν ανάμεσά της ζει, κινείται και δημιουργεί μια προσωπικότητα παγκόσμιας εμβέλειας, με την οποία, μάλιστα, μπορεί να έρθει σε επαφή, να την ακούσει, να συνομιλήσει. Οι δικές μας γενιές, εμείς, είμαστε πολύ τυχεροί, σχεδόν ευλογημένοι, που ζούμε με την κυρία Ελένη Αρβελέρ ανάμεσά μας.

Στις σελίδες της ζωής της έχουν γραφεί όλες οι πιθανές δυσκολίες που μπορεί να ζήσει ένας άνθρωπος, αλλά και η μεγαλύτερη αποθέωση που μπορεί να βιώσει χάρη στο έργο του: η προσφυγιά, ο παγκόσμιος πόλεμος, ο εμφύλιος, αλλά και η καταξίωσή της διεθνώς ως ανθρώπου και ως επιστήμονος, με έργο το οποίο θα μνημονεύεται εσαεί. Η μελέτη άλλωστε του Βυζαντίου θα χωρίζεται νομίζω πάντα, εφεξής, σε «προ Αρβελέρ» και «μετά Αρβελέρ» περίοδο.

Το 2021, αμέσως μετά από μία συνέντευξη με την κυρία Αρβελέρ, είπα στην Έφη Βασιλοπούλου, τον επί δεκαετίες πιο κοντινό της άνθρωπο, ότι κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε να καταγραφούν οι σκέψεις και τα πιστεύω της ώστε να μείνουν ως παρακαταθήκη – κάτι

ίσως χρησιμότερο από μία ακόμα βιογραφία της. Η Έφη είχε την ίδια άποψη. Της μετέφερε αυτές τις σκέψεις μας.

Η κυρία Αρβελέρ δέχθηκε και η πρώτη μας συνάντηση κανονίστηκε να γίνει στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, στην Πλάκα. Μόλις βρεθήκαμε, της είπα ότι ένας πιθανός τίτλος του βιβλίου θα μπορούσε να είναι «Αυτά πιστεύω». Εκείνη χαμογέλασε και αμέσως είπε: «Όχι, θα τον κάνουμε Από εμένα αυτά...».

Οι δεκαπέντε συζητήσεις μας, όλες στην Πλάκα με εξαίρεση μία στους Δελφούς, κατέληξαν να είναι για εμένα η απόλυτη ψυχαγωγία. Ο διάλογος μαζί της ήταν επίσης διαρκώς ένας διανοητικός αιφνιδιασμός, μια πνευματική ηδονή· οι απόψεις της, η χωρίς παρωπίδες σκέψη της ως προς όλα τα θέματα, η υπέροχα κρυμμένη ευαισθησία της για τον άνθρωπο...

Υπάρχει και κάτι ιδιαίτερο που θα μου λείπει πάρα πολύ από τις συναντήσεις-συζητήσεις μας. Οι στιγμές και κυρίως ο τρόπος που θύμωνε μαζί μου, που γινόταν αυστηρή και με μάλωνε. Το είπα και στην ίδια στο τέλος της τελευταίας μας συνάντησης: «Θέλω να βρισκόμαστε και να συζητάμε ακόμα κι αν πρόκειται μόνο να θυμώνετε και να μου κάνετε παρατηρήσεις».

Γύρω από το όνομα της κυρίας Αρβελέρ υπάρχει ένας μύθος – όμως, με πλήρη βεβαιότητα μπορώ πλέον να πω ότι η ίδια είναι μεγαλύτερη από τον μύθο της.

Ιανουάριος 2023

Από μένα αυτά...

Αναρωτιόμαστε ποια θα πρέπει να είναι η πρώτη ερώτηση, το πρώτο για το οποίο θα θέλαμε την άποψή σας. Επειδή είναι αυτονόητο ότι θα μπορούσε να είναι οτιδήποτε από σχεδόν όλα όσα πρόκειται να συζητήσουμε, ας ξεκινήσουμε από το τι θεωρείτε ότι είναι αυτονόητο σε αυτή τη ζωή...

Ότι ο άνθρωπος είναι θνητός. Η λέξη «θνητός» δείχνει ότι υπάρχει ένα «αυτονόητο βιολογικό», οπωσδήποτε και για οποιονδήποτε. Αν όμως θέλουμε να αναφερθούμε σε ένα ηθικοπνευματικό επίπεδο, τότε το αυτονόητο οφείλει να είναι ο πολιτισμός του καθενός. Και τι σημαίνει «πολιτισμός»; Αν ξεχάσεις τα πάντα που απέκτησες ως γνώσεις, αυτό που σου απομένει, άσχετα από όλα τα άλλα, είναι ο πολιτισμός σου. Επομένως στους νέους οφείλουμε να λέμε: «Το αυτονόητο είναι ο εαυτός σας».

Δεν υπάρχει όμως ο κίνδυνος εύκολα να γίνει αυτό εγωιστικό;

Και ο εγωισμός είναι αυτονόητος. Υπάρχει άνθρωπος που δεν ήταν κάποια στιγμή στη ζωή του εγωιστής;

Νομίζω, κανέννας. Με όλα αυτά θέλω να πω τι είναι το αυτονόητο για μένα, όχι για τους άλλους.

Μετά το αυτονόητο, ας μιλήσουμε για το αναγκαίο και το περιττό. Ποια πιστεύετε ότι είναι η σημασία του «περιττού» στη ζωή μας;

Εκτός από τον αέρα, το φαγητό και το νερό, τα οποία είναι αναγκαία, όλα τα άλλα κατά τη γνώμη μου είναι περιττά, αλλά είναι και αυτά που «κάνουν» τη ζωή και της δίνουν νόημα. Περιττό θεωρώ και το τραπέζι στο οποίο καθόμαστε τώρα εδώ και μιλάμε. Και να μην υπήρχε, την ίδια κουβέντα θα κάναμε, ίσως και καλύτερη, αφού δεν θα το είχαμε να παρεμβάλλεται ανάμεσά μας.

Όμως, τα αντικείμενα παίζουν τον δικό τους σημαντικό ρόλο στον προσωπικό, τον ζωτικό μας χώρο. Οι άνθρωποι, μιλώντας ακόμα και για τον συναισθηματικό μας «χώρο», δεν συμπεριλαμβάνουμε συνήθως και κάποια αντικείμενα;

Θα σας πω κάτι γύρω από αυτό. Οι άνθρωποι που με νοιάζονται μου λένε ότι στην ηλικία που έχω φτάσει δεν πρέπει να μένω στο σπίτι μόνη μου. Μου προτείνουν να πάω να μείνω κάπου αλλού, όπου θα έχω τη φροντίδα που χρειάζομαι. Θα σας διηγηθώ κάτι για να καταλάβετε πώς σκέφτομαι. Μία από τις φίλες μου, σε μια βραδινή τηλεφωνική επικοινωνία, μου μίλησε κάποια στιγμή για τον στίχο του Σεφέρη «όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει» και της είπα ότι είναι γραμμένος το 1936. Μόλις κλείσαμε, θέλησα να δω αν

ο στίχος είναι πράγματι γραμμένος τότε. Σκοτάδι στο σπίτι. Πήγα σιγά σιγά εκεί που είναι τα βιβλία μου και, παρ' όλο το σκοτάδι, έπιασα το σωστό βιβλίο και είδα ότι πράγματι ο στίχος είναι γραμμένος το 1936. Και μόνο αυτό δίνει την απάντηση γιατί δεν θέλω να φύγω από το σπίτι μου.

Αυτό που μόλις είπατε είναι ο πιο ωραίος ορισμός του σπιτιού που έχουμε ακούσει: «Σπίτι είναι εκεί όπου μπορώ να σηκωθώ, και μέσα στο σκοτάδι να βρω το βιβλίο που θέλω». Με τα αντικείμενα συνδέεστε;

Είμαι από εκείνους που κρατούν τα πάντα και δεν τα πετούν. «Ραχοσυλλέκτης». Κρατώ σπάγκους, γραμματόσημα, κορδέλες, δέματα και οτιδήποτε άλλο. Το κάθε αντικείμενο που έχω αγγίξει νιώθω πως είναι δικό μου μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο, επομένως δεν το πετάω. Τα αντικείμενα που έχω κρατήσει είναι όλα ζωής, της δικής μου ζωής, και πολλές φορές σκέφτομαι ότι όλα αυτά θα ζήσουν πιο πολύ από μένα και γι' αυτό τα σέβομαι.

Με αφορμή αυτό, θα είχε ενδιαφέρον να μας πείτε αν υπάρχει κάτι, κάποιο αντικείμενο, από το Βυζάντιο το οποίο θα θέλατε να έχετε σπίτι σας, απλώς για να το κοιτάξετε καθημερινά...

Ένα ψηφιδωτό θα ήθελα. Αν μπορούσα να έχω κάτι, θα ήθελα το ψηφιδωτό όπου απεικονίζεται ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός Α' και η συνοδεία του, το οποίο βρίσκεται στον Άγιο Βιτάλιο της Ραβέννας, στον διάδρομο στην είσοδο. Από τη μία μεριά του διαδρόμου είναι το ψηφιδωτό με τον Ιουστινιανό και την ακολουθία του και

από την άλλη ένα άλλο της αυτοκράτειρας Θεοδώρας. Αν σταθείς στη μέση, θα διαπιστώσεις ότι ο ένας κοιτάζει τον άλλον. Σε αυτό το ψηφιδωτό ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός απεικονίζεται στο κέντρο της παράστασης, συνοδευόμενος από φρουρούς και αξιωματούχους, και δίπλα του στέκεται ο επίσκοπος της Ραβέννας Μαξιμιανός, όπως βλέπουμε να γράφει η επιγραφή πάνω από το κεφάλι του. Ρωτούσα συχνά τους φοιτητές μου: Ένα ψηφιδωτό που βρίσκεται στη Ραβέννα αναφέρει μόνο το όνομα του επισκόπου της Ραβέννας; Οι άλλοι που απεικονίζονται ποιοι είναι; Γιατί δεν τους αναφέρει; «Βρε σεις» τους έλεγα «σκεφτείτε το». Συνήθως δεν απαντούσε κανείς. Ο λόγος είναι επειδή αυτό το ψηφιδωτό «κεντήθηκε» στην Πόλη, όπου εκεί τους γνώριζαν όλους εκτός από τον Μαξιμιανό, γι' αυτό γράφουν το όνομά του. Από αυτό βέβαια αποδεικνύεται ότι δεν υπήρχε μεγάλο εργαστήριο ψηφιδωτών στη Ραβέννα. Για να επανέλθουμε στο ερώτημά σας, θα ήθελα επίσης να έχω τη γνήσια εικόνα του Ιωάννη του Πρόδρομου των Σερρών, της οποίας έχω μόνο αντίγραφο.

Υπάρχει ίσως και κάποιο αντικείμενο από την αρχαιότητα το οποίο θα θέλατε να έχετε;

Τα πάντα. Θα ήθελα οτιδήποτε από την αρχαιότητα. Όταν τελείωσα το πανεπιστήμιο, μου έκαναν δώρο ένα ωραιότατο αντίγραφο κορινθιακού αγγείου του 5ου αιώνα, με μία υπέροχη παράσταση γύρω του. Τώρα σκέφτομαι ότι θα ήθελα να έχω όλα τα αγγεία της αρχαιότητας.

Ας επιστρέψουμε για λίγο στο αυτονόητο που είναι για όλους η θνητότητα. Θεωρείτε ότι ο κόσμος θα ήταν καλύτερος αν οι άνθρωποι από νέοι σκέφτονταν πιο συχνά ότι κάποια στιγμή θα επέλθει το αυτονόητο;

Αν το σκεφτόμασταν αυτό, ο κόσμος θα ήταν καλύτερος. Ο Πλάτωνας στο *Περί Ψυχής* έχει έναν διάλογο μεταξύ Σωκράτη και Σιμμία. Ο Σωκράτης τού λέει ότι «οι αληθινοί φιλόσοφοι στην πραγματικότητα προετοιμάζονται να πεθάνουν και ο θάνατος ελάχιστα τους φοβίζει συγκριτικά προς τους άλλους ανθρώπους». Η μελέτη θανάτου είναι το μεγαλύτερο δείγμα ζωής ανθρώπου σκεπτόμενου. Οπότε, γνωρίζοντας οι άνθρωποι ότι δεν είναι αιώνιοι, θα μπορούσαν τον λίγο χρόνο που έχουν, μπρος στην αιωνιότητα, να τον διαχειριστούν ουσιαστικά και όχι βιαστικά και επιπόλαιο. Νομίζω ότι η βιασύνη, το «όλα εδώ και τώρα», είναι μεγάλο ελάττωμα ως στάση ζωής. Είναι όμως αναμενόμενο να το έχουν οι νέοι.

Αναφερθήκατε στους νέους. Είστε πολύ συχνά σε επαφή με τα νέα παιδιά, τα οποία, μέσα στα χρόνια, έχει αποδειχθεί ότι νιώθουν πολύ έντονα συναισθήματα για εσάς. Από την πλευρά σας πώς λειτουργεί αυτή η σχέση;

Η σχέση μου με τα νέα παιδιά είναι δασκάλου με μαθητές και δεν έχω ποτέ στο μυαλό μου ότι είναι πιο νέοι από εμένα. Είμαι σαν τις γιαγιάδες που κάθονται κάτω για να μην είναι πιο ψηλές από τα εγγόνια τους. Αγαπώ τα νέα παιδιά και με ενδιαφέρει πολύ να συζητώ μαζί τους, γιατί έχω να τους πω πράγματα και συγχρόνως μαθαίνω απ' αυτά. Ο διάλογος μαζί τους

ήταν και είναι πολύ σημαντικός και ουσιαστικός. Ας μην ξεχνάμε ότι το μέλλον του ανθρώπου είναι ο άνθρωπος και, όπως λέει ένα τραγούδι, «αν γλιτώσει το παιδί, υπάρχει ελπίδα». Τα νέα παιδιά λοιπόν είναι η συνέχεια, είναι το μέλλον μας, και θα ήθελα από όλα αυτά που λέω να θυμούνται ότι είναι καλό να σχεδιάζουν το αύριο «με τα μάτια στον ουρανό και τα πόδια στη γη».

Έτσι, λοιπόν, εξηγείται η αμεσότητα που έχετε με τα νέα παιδιά...

Νομίζω, ναι. Γιατί νιώθω όπως αυτά.

Με όλο αυτό τον θαυμασμό που σας εκφράζουν οι άνθρωποι, υπήρξε κάποια στιγμή που νιώσατε ότι έπρεπε να συγκρατήσετε τον εαυτό σας για να μείνει εντός κάποιων ορίων;

Προσπαθώ να συγκρατώ τον εαυτό μου και να σέβομαι τα όρια που έχω βάλει. Νιώθω την αγάπη των ανθρώπων, δεν με ενδιαφέρει ο θαυμασμός.

Πλέον οι περισσότεροι νέοι, καθώς αντλούν σχεδόν κάθε πληροφορία από το διαδίκτυο, μιλούν και γράφουν στη γλώσσα του, με κομμένες λέξεις, συνήθως αγγλικές...

Οι λέξεις πλέον κινδυνεύουν να μη γράφονται, αλλά να γίνουν εικόνες... Αυτό ισχύει για όλες τις γλώσσες, δυστυχώς και για την ελληνική, η οποία κινδυνεύει.